

## رسالت و برنامه راهبردی گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت ایلام:

### مقدمه:

رشته تحصیلی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (Health Education and Health Promotion) یکی از دوره های تحصیلات تکمیلی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته است که در آن دانش آموختگانی تربیت می شوند که از دانش و مهارت کافی برای طراحی، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزشی مرتبط با سلامت برخوردار باشند و مردم را در جهت تامین، حفظ و ارتقای سلامت خود برای زندگی سالم، توانمند سازند و با جلب مشارکت مردم و حمایت سیاستگذاران فرهنگ سلامت را در اجتماع بهبود بخشند.

### ۱. گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانشگاه علوم پزشکی ایلام

تاسیس گروه کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانشگاه علوم پزشکی ایلام در سال ۱۳۹۲ صورت گرفت. اولین گروه دانشجویان آموزش بهداشت، در مهر ماه ۱۳۹۲ آغاز به تحصیل نمودند. و هر سال تعداد ۴-۷ نفر دانشجوی جدید جذب می شوند. اعضای هیأت علمی که در تأسیس و آغاز به کار گروه مشارکت داشته اند: خانم دکتر زینب غضنفری، آقایان دکتر محسن جلیلیان، دکتر محمد صادق عابدزاده، دکتر امین میرزایی و دکتر رضا جوروند بوده اند. گروه آموزشی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت یکی از زیر گروه های آموزشیه گروه بهداشت عمومی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایلام است. که با وجود کادر ورزیده علمی و فعال خود تلاش می کند با بکارگیری علم روز این رشته، تعامل مؤثر علمی داخلی و بین المللی را تقویت کند و محیطی بالنده همراه با سلوک و رعایت اصول اخلاق فراهم آورد و در آموزش و پرورش مناسب دانشجویان این رشته فعالیت نماید. این گروه همچنین وظیفه خود می داند در ارتقای سلامت جامعه نقش مؤثری در سیاست گذاری ها و برنامه های بهداشتی- درمانی کشور داشته باشد و در اعتلای پژوهش و آموزش دانشگاه و کشور ایفای نقش کند.

### ۲. فلسفه رشته:

قرن اخیر شاهد تغییر عمده در الگوی سلامت جامعه بوده است. با توجه به اهمیت سلامت و نقش آن در تکامل انسان و توسعه در ابعاد اجتماعی، فرهنگی، عاطفی، روانی و معنوی ضروریست کارشناسان آموزش بهداشت دارای توانمندی و مهارت هایی گردند تا قادر باشند نقش خود را با توجه به نیازها، ارزش ها و شرایط حاکم بر جامعه در جهت ارتقای سلامت و شکل گیری سبک زندگی سالم ایفا نموده در ارتقاء نظام سلامت در توسعه اقتصادی اجتماعی جامعه کمک نمایند.

### ۳. رسالت این گروه عبارت است از:

- ❖ تربیت نیروی انسانی در کلیه رشته های دانشگاه در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا پژوهشی
- ❖ توانمندی دانش آموختگان در ارتقا، سطح سلامت جامعه ، افزایش بهره وری و کاهش بار بیماری ها و هزینه های تشخیصی، درمانی و توانبخشی
- ❖ توانمند سازی نیروی انسانی (آموزش مداوم و ضمن خدمت) در ابعاد فردی، گروهی، سازمانی و در زمینه های پژوهشی، آموزشی توانمندسازی دانش آموختگان

### ۴. اهداف رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

اهداف این رشته تربیت و توانمند سازی دانش آموختگان به منظور:

- بکار گیری رویکردها و استراتژی های ارتقا، سلامت
- اصلاح و توسعه رفتارها و تصمیمات ارتقاء، دهنده سلامت در سطح فردی، اجتماعی و سازمانی
- بهبود سبک زندگی سالم و کیفیت زندگی در جامعه
- ترویج فرهنگ سلامت جامعه
- ایفای نقش های زیر توسط دانش آموختگان:

#### الف- آموزشی

- طراحی ، اجرا و ارزشیابی دوره های آموزشی رسمی و غیر رسمی
- توانمند سازی کارکنان نظام سلامت و توانمند سازی اجتماعی
- اجرای برنامه های آموزشی در برقراری ارتباطات در سطوح سازمانی و اجتماعی
- تولید و استاندارد سازی مواد و محتوای آموزشی
- بکار گیری روش های آموزشی نوین

#### ب- پژوهشی

- تولید دانش و شواهد علمی از طریق طراحی و اجرای پژوهش های علمی برای

-شناسایی و انتخاب کانالهای ارتباطی موثر برای آموزش

-مطالعه عادات، آداب و رفتار مردم و سبک زندگی در ارتباط با مسائل بهداشتی

- مطالعه اثر بخشی برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

- تحلیل محتوی در آموزش سلامت

- نیاز سنجی و تعیین اولویت ها

- مطالعه رفتار بر اساس تئوری ها و مدل ها

- ابزار سازی در پژوهش های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

- گرد آوری و تحلیل داده ها و مستند سازی

- انتشار مقاله در مجلات معتبر ارائه نتایج پژوهشهای انجام گرفته مرتبط با سلامت

- ارائه دست اوردهای پژوهشی در مجامع علمی داخلی و خارجی

- نقد و داوری طرح ها، مقالات و متون علمی

- همکاری در طرح های ملی، منطقه ای و بین المللی مرتبط با سلامت

ج- ارائه مشاوره در زمینه های :

- برای تغییر و بهبود رفتار و سبک زندگی ایمن و ارتقاء دهنده سلامت در گروه های جمعیتی (کودکان، نوجوانان ، جوانان

، زنان، سالمندان، معلولین....)

- برای پیشگیری و کنترل رفتارهای پرخطر و آسیب های روانی اجتماعی (سوء مصرف مواد و داروها، ایدز )

-برای سلامت جنسی

د- مدیریت ورهبری:

نقش مدیریتی با توجه به موارد زیر انجام می گردد.

-برنامه ریزی

-تامین منابع

-سازمان دهی

-ظرفیت سازی

-هدایت و رهبری

-پایش و ارزشیابی

ه- برقراری ارتباط

برقراری ارتباط موثر با گروهها ، تشکل ها و سازمان های اجتماعی به منظور ترغیب ، جلب مشارکت و حمایت آن ها برای تسهیل و توسعه برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت شامل:

-ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی های درون و بین بخشی

-ارتباط با رسانه های محلی

-ارتباط موثر با سازمان های دولتی و غیر دولتی از جمله انجمن ها و سازمان های مردم نهاد

-بهره گیری از فن آوری های اطلاعات و ارتباط نوین

جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند در جایگاه های زیر انجام وظیفه نمایند:

-ستاد وزارت بهداشت درمان و علوم پزشکی و موسسات وابسته

-مراکز تحقیقاتی

-مراکز مشاوره خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

-سایر سازمان های ذیل:

-آموزش و پرورش

-صدا و سیما و نهادهای رسانه ای و خبر گزاری ها

- مراکز جمع سلامت

- معاونت اجتماعی شهرداری (سرای محله و خانه های سلامت

-حوزه های ممیزی و ارزیابی محصولات فرهنگی و آموزشی (وزارت ارشاد ، بنیاد ملی بازی های رایانه ای )

-معاونت های اجتماعی ( سازمان های مختلف من جمله وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی) و پیشگیری از وقوع جرم قوه

قضائیه ( آموزش پیشگیری فرهنگی و اجتماعی)

## ۵. توانمندی ها و صلاحیت های مورد انتظار از دانش آموختگان

### الف : توانمندی های پایه مورد انتظار:

- توانمندی های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع عبارتند از:

- آمار و روش های آنالیز داده ها به روش های پارامتریک و نا پارا متریک و محاسبه حجم نمونه و تحلیل داده ها،

همچنین اپیدمیولوژی ، شناخت عوامل موثر بر وضعیت بیماری و سلامت در جامعه ( عوامل بیماری زا میزبان

محیط) و مدل های مختلف اپیدمیولوژی ( مثلث اپیدمیولوژیک ، شبکه علیت ، مدل چرخ) و تقسیم بندی فاکتور

های اپیدمیولوژیک بر حسب زمان ، مکان ، و شخص ( مفهوم ارتباط و علیت)

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار :

کد درس	شرح وظایف حرفه ای	توانمندی
۰۶	برقراری ارتباط سازنده و پویا با تعامل مثبت و سازنده بدون هر گونه مناقشه با بخش های مرتبط با نظام سلامت - ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی درون بخشی و بین بخشی	ارتباطات - تعامل بین بخشی- مذاکره
۱۲-۱۱-۹	- نیازسنجی آموزشی در حیطه های آگاهی ، نگرش و رفتار - تعیین اهداف ، تولید محتوی آموزشی ، تهیه برنامه عملیاتی action plan - طراح ، اجرا و ارزشیابی دوره های آموزشی رسمی و غیر رسمی - توانمند سازی کارکنان نظام سلامت و توانمند سازی اجتماعی - اجرای برنامه های آموزشی در برقراری ارتباطاتدر سطوح سازمانی و اجتماعی - بکار گیری روش های آموزشی نوین	به کار گیری فن آوری های آموزشی ، آموزش افراد در سطوح مختلف
۱۶-۰۳-۰۲	- مشارکت در طرح های پژوهشی مرتبط در حیطه سلامت - به کار گیری روش های تحقیق کمی و کیفی در طراحی ،اجراء و ارزشیابی مداخلات آموزش سلامت - تهیه پروپوزال های پژوهشی و ابزار سازی	پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
۱۳-۰۹	سطح فردی سازمانی ، اجتماعی در محیط های مختلف(مدارس ، بیمارستان، محیط کار و...) توان بکار گیری تئوری های مرتبط با برنامه مداخلات تغییر رفتار	طراحی -برنامه ریزی- اجراء و ارزشیابی مداخلات تغییر رفتار
۱۰	- رویکرد های ارتباطی:(بین فردی - جمعی- سیاست گذاران-جلب حمایت همه جانبه) - حمایت همه جانبه - بسیج اجتماعی برای سلامت اصول طراحی مواد چند رسانه ای (نوشتار- تصویر-صدا- ویدئو-پویا نمایی)-ایجاد ائتلاف	به کار گیری رویکرد های ارتباطی در تغییر رفتار جامعه
۱۵-۱۴	-به کار گیری نظریه ها و رویکردهای یادگیری در تغییر باورها و رفتارها و حفظ و نگهداری آنها -به کار گیری مفاهیم جامعه پذیری-ارزشها - هنجارها-کنترل- اجتماعی-نهاد ها و نقش ها- تئوری های اجتماعی سلامت	تحلیل رفتار مبتنی بر عوامل موثر بر سلامت
۱۷	- مهارت شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه-بکار گیری روشها و فنون مشاوره فردی (چهره به چهره-تلفنی-مجازی و ایمیل)- بکار گیری روشها و فنون در مشاوره گروهی	مشاوره

ج- مهارت های عملی مورد انتظار:

حد اقل تعداد موارد انجام مهارت برای یاد گیری				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۱۶	۱۰	۴	۲	مشاوره فردی و گروهی
۳	۱	۱	۱	هدایت بحث گروهی
۵	۱	۲	۲	ارائه سخنرانی - نمایش عملی یا ایفای نقش
۲۷	۸	۳	۱۶	تهیه طرح درس
۲۵	۱۰	۵	۱۰	طراحی پیام (دیداری - شنیداری-نوشتاری)
۸	۱	۲	۵	تولید رسانه دیجیتال (مولتی مدیا- پادکست)
۱۳	۳	۶	۴	تولید فیلم آموزشی کوتاه-تیزر تبلیقاتی سلامت
۲۰	۵	۵	۱۰	تولید رسانه چاپی(کتابچه -پوستر -پمفلت)
۲۰	۵	۵	۱۰	تولید و تنظیم محتوی
۲۶	۵	۵	۱۶	نقد و تحلیل(رسانه-مخاطب)
۱۴	۴	۵	۵	مهارت ارتباطی(مصاحبه فردی و پژوهشی)
۱۰	۳	۲	۵	تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در مدرسه
۵	۱	۲	۲	تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در محیط کار
۵	۱	۲	۲	تحلیل مراکز مراقبت سلامت
۶	۱	۲	۳	تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در اجتماع
۱۳	۷	۳	۳	تحلیل گروه هدف رسانه ای و تولید رسانه

راهبرد های آموزشی :

راهبردهای اجرایی برنامه آموزشی با استفاده از تلفیقی از فعالیت های دانشجوی- استاد محور ، مبتنی بر وظیفه، جامعه نگر صورت می گیرد. این فعالیت ها با تکیه بر روش های فعال آموزشی و نیز مشارکتی اجرا می گردد.به طور خلاصه این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است.

-آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای

- آموزش توأم دانشجو و استاد محور

- آموزش مبتنی بر مشکل

- آموزش جامعه نگر

- آموزش مبتنی بر موضوع

-آموزش مبتنی بر شواهد

- آموزش مبتنی بر آزمایشگاه رسانه

روش ها و فنون آموزشی:

در این دوره عمدتاً از روش ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد

-روش های سخنرانی،تعاملی ،ایفای نقش، نمایش

-انواع اجلاس های بین رشته ای ، بین دانشگاهی و درس گروهی

-بحث گروهی و فنون گروه های ک.چک

-کارگاه های آموزشی

-ژورنال کلاب

-مشارکت رد آموزش رد های پاینتر

خود آموزی

-آموزش در عرصه (کار آموزی – کارورزی)

-یادگیری مبتنی بر پروژه

-آموزش مجاز

## انتظارات اخلاقی از فراگیران

مسئولیت های اخلاقی دانش آموختگان کارشناسی ارشد در این رشته عبارتند از:

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در قبال مردم برای آموزش ،ارتقاءنگهداری و بهبود سلامت افراد،خانواده ه،گروه ها و اجتماع با اولویت دادن به مواردی که با رعایت اصول اختیار فردی،حقوق انسانی و برابری منجر به تامین و ارتقاء سلامت و رفاه افراد و جامعه می شود.

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در قبال حرفه برای حفظ منزلت و احترام شئون حرفه ای و ترویج سلوک اخلاق حرفه ای در بین همکاران

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در اجرای شایسته و علمی برنامه آموزش بهداشت و ارتقاءسلامت ، راهبردها و روش های مورد نیاز باید با رعایت حقوق،کرامت ،رازداری و ارزش انسانی مخاطبان انتخاب و به کار گیری شوند.

- مسئولیت پذیری و پاسخگویی در پژوهش و ارزشیابی در هنگام برنامه ریزی و اجرای پژوهش با ارزشیابی مطابق قوانین و مقررات ملی،خط مشی های سازمانی و استانداردهای حرفه ای عمل نمایند.

۶. ارزیابی دانشجویان، دانش آموختگان و اساتید:

الف- روش ارزیابی :

دانشجویان با روش های کتبی، شفاهی و آزمون تعاملی رایانه ای ارزیابی خواهند شد.

DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)

ب- دفعات ارزیابی :

- آزمون های میان دوره

- آزمون های پایان دوره